

Justiitsministeerium
info@just.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 22.10.2024 nr 8-1/7554-1/

Meie 13.11.2024 nr 5.2-2/31582-3

Eelnõu tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on esitatud arvamuse avaldamiseks **halduskohtumenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (kohtumenetluse tõhustamine)** eelnõu. SKA-le teadaolevalt on eelnõu kohta arvamust avaldamas ka Sotsiaalministeerium (SoM) ning SKA ühineb SoM-i seisukohtadega eelnõu § 14 (RPKS § 28¹) osas. Lisaks peame vajalikuks ära markeerida järgmised tähelepanekud.

1. Nagu eelnõu seletuskirjas (p 6.5, lk 48) on märgitud, suureneb (kohtute töökoormuse vähendamisega) SKA töökoormus ja see puudutab nii täiendavate taotluste menetlemist, tugiteenuseid kui ka vaidemenetlusi. Sellega seonduvalt oleme seisukohal, et juhul kui eelnõu § 14 võetakse muutmata kujul vastu, siis tuleb lisanduvate ülesannete täitmiseks ette näha **ameti teenistuskohade suurendamine kahe teenistuskoha võrra** ja lisanduvate teenistuskohade ning ülesannete täitmisega kaasnev mõju SKA eelarvele on minimaalselt **80 234 eurot** aastas. SKA-l ei ole võimalik täita lisanduvaid ülesandeid olemasolevate ressursidega, kuivõrd ainuüksi perioodil 1.01 – 1.09.2024 on SKA teenistuskohade arvu vähendanud 58 teenistuskoha võrra. Seejuures oleme 2024 aastal koondanud 24 inimest – neist 14 hüvitiste osakonnast ning 10 kliendisuhete ja teabehalduse osakonnast, keda kavandatud muudatused otseselt puudutavad.

2. Oleme seisukohal, et eelnõu seletuskirja (p 6.5) mõjude osa on prognoositud SKA suhtes liialt tagasihoidlikult, kuna SKA on jätnud aastate jooksul rahuldamata ca 220 sooduspensionide taotlust, kus esitatud dokumendid ei kinnitanud kutseala või ametikoha vastavust sooduspensionile õigust andvale tööle. Nendest 220 sooduspensionide taotlustest on meile teadaolevalt kohtusse jõudnud alla pooled, mis kinnitab, et inimesed ei suhtu kohtusse pöördumisse kergekäeliselt ja kohtute tänane koormus ei ole võrreldav kavandatava muudatuse tegeliku mõjuga. Kui edaspidiselt tuleks SKA-l hakata välja selgitama pensioni määramise aluseks olevaid avalik-õigusliku suhte tingimusi, siis tähendaks see meie hinnangul ametile suuremat töökoormust kui eelnõude mõjude osas on hetkel prognoositud. Seejuures tuleb arvestada, et isegi kui täna tuvastatakse kohtutes kõige sagedamini avalik-õigusliku suhte tingimusi seoses kutsealade pensionidega (väljateenitud aastate pension ja soodustingimustel vanaduspension), siis avalik-õigusliku suhte tingimuse tuvastamise küsimusi võib tõusetuda ka teistes pensioniliikides. Näiteks jõutakse meile teadaolevalt kohtusse väga harva seoses lapse kasvatamise tuvastamisega ja sellega seonduvate õigustega pensionis. Need ja teised pensioni määramise aluseks oleva avalik-õigusliku suhte tingimuste tuvastamised oleksid eelnõu järgi edaspidiselt kõik SKA pädevuses.

3. Lõpetuseks märgime, et juhul kui avalik-õiguslike suhete tingimuste tuvastamine soovitakse panna SKA ülesandeks, siis lisaks punktis 1 nimetatud kuludele, kaasnevad ülesande täitmisega ka teatud juhtudel eksperdi või ekspertiisi kulud. Tänapäevaste kohtulahendite pinnalt on näha, et avalik-õigusliku suhte tingimuste tuvastamise protsessid on muutunud üha keerukamaks. Sellega seonduvalt näeme vajadust kaasata (lisaks tunnistajatele) avalik-õigusliku suhte tingimuste tuvastamisse menetlusse ka eksperte, kes tunneksid kutsealade ja ametikohtade ülesandeid ja oskaksid hinnata, kas konkreetne kutseala või ametikoht on sisuliselt vastav sooduspensionidele

õigust andvale kutsealale. Seetõttu tuleks SKA pädevuse laiendamisel lahendada ka eksperdi või ekspertiisi kulude kandmise küsimus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
peadirektor

Lisaadressaadid:
Sotsiaalministeerium

Andrus Jürgens
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kristina Pähkel
53331563, Kristina.Pahkel@sotsiaalkindlustusamet.ee

Marge Mägi
54720389, Marge.Magi@sotsiaalkindlustusamet.ee

Katrin Välling
56560150, Katrin.Valling@sotsiaalkindlustusamet.ee